

BUTLLETÍ DELS MUSEUS D'ART DE BARCELONA

PUBLICACIÓ DE LA JUNTA DE MUSEUS



NOVES SALES AL MUSEU DE LES ARTS DECORATIVES

El dia 2 del mes de juny darrer va tenir lloc al Museu de les Arts Decoratives de Pedralbes, una gran solemnitat.

En una sola tarda hi varen ésser inaugurades oficialment quatre noves sales que resten definitivament instal·lades i venen a enriquir les col·leccions d'aquest Museu; es va fer la recepció d'un nou exemplar de la notable col·lecció de carrosses del mateix Museu; i varen ésser obertes al públic les exposicions de la Col·lecció Regordosa i del Donatiu de la senyora marquesa de Cornellà.

Quant a les quatre sales noves del Museu hem d'esmentar en primer lloc la que porta el nom de «Sala Maria Regordosa».

Ha estat instal·lada a la sala del pis d'honor del Museu que abans havia estat el «budoir» de la reina, avui assenyalada amb el número 45.

El decorat primitiu no ha tingut d'ésser modificat, perquè resulta adient als objectes exposats.

Aquests formen la secció d'indumentària típica de diferents regions espanyoles de la col·lecció de Maria Regordosa a què ens referim en altre lloc d'aquest mateix número.

Està constituïda per dotze notables exemplars, intel·ligentment triats, tots els quals acusen les característiques de les varietats de la indumentària popular espanyola.

És deixada en dipòsit, pel senyor Ricard Torres Reina, vidu de la col·leccionista, per mediació d'«Amics dels Museus».

En altre oportunitat ens ocuparem del

contingut d'aquesta sala amb la detenció deguda.

Una altra de les noves sales és la d'història del vestit.

A l'Exposició Internacional del Moble del 1923, hi va haver una secció retrospectiva en la qual hi eren reproduïts alguns interiors espanyols d'èpoques passades.

En alguns dies de l'Exposició aquests interiors eren animats amb la presència d'uns maniquís vivents, abillats amb vestits copiats dels de l'època de l'interior en què respectivament eren col·locats.

Aquests vestits foren executats sota l'experta direcció de l'artista Oleguer Junyent.

En acabar-se aquell certamen els vestits restaren emmagatzemats, però en fundar-se el Museu de Pedralbes, passaren a la Junta de Museus, per a ésser exhibits en aquest Museu.

L'oportunitat d'aquesta exhibició ha arribat ara.

La nova sala és una altra de la secció d'indumentària del Museu i correspon al número 54.

Hi ha en ella vint-i-quatre vestits que comprenen des de l'època romànica, de finals del segle XII, fins a la isabelina de mitjan segle XIX.

A més, onze exemplars autèntics que ja posseïa la nostra Junta; el vestit de lagarterana, donat pel senyor Santiago Marco, de què parlàrem en el nostre número del mes de juny d'aquest any; dos altres vestits donats per les senyores Lluïsa Mates de Moles i Júlia Feller, i finalment un altre deixat en dipòsit pel senyor Torres Reina, provinent també de l'esmentada col·lecció Regordosa.

També parlarem un altre dia especialment d'aquesta sala.



Dos aspectes de la «Sala Maria Regordosa»



Un aspecte de la Sala Documental d'Història del Vestit



La sala IV «Manuel Rocamora»



Les autoritats i invitats a l'acte inaugural de la «Sala Regordosa»



La carrossa del marquès d'Alfarràs, el dia que fou lliurada al Museu

La tercera de les sales a què ens venim referint, és un nou donatiu del vocal de la nostra Junta i vice-president d'«Amics dels Museus» senyor Rocamora, que ha vingut a augmentar una vegada més la seva valuosa aportació als Museus de la ciutat.

És una sèrie d'onze vestits antics que formen la quarta de les «Sales Rocamora» del Museu de les Arts Decoratives de Pedralbes, instal·lada a la que porta el número 53.

Ja ens hem ocupat en altra ocasió de

nyors Marco i Güell, el senyor marquès d'Alfarràs deixa en dipòsit al Museu.

Fou exposada als jardins, amb els quatre cavalls i el guiatge corresponent.

Davant d'ella el president de la nostra Junta senyor Puig i Cadafalch pronuncià un discurs recordant la importància dels exemplars com el que aleshores entrava al Museu i la participació que en la seva realització hi tenia l'obra exclusivament artística.

El senyor Codolà en representació de



La «Sala Artigas-Alart», en la seva instal·lació definitiva

la col·lecció d'indumentària antiga del senyor Rocamora, i avui en tenim prou en dir que aquests nous exemplars responen a la vàlua del conjunt.

Finalment, la col·lecció de mantons de Manila, llegada per Joan Artigas-Alart al Museu i de la qual se'n va fer oportunament una instal·lació provisional ha estat definitivament instal·lada a aquest Museu formant la sala del pis d'honor de l'edifici que porta el nom de l'illustre llegatari.

* * *

Després es va procedir a la recepció oficial de la magnífica carrossa italiana del segle XVIII que, per mediació dels se-

l'alcalde de la ciutat es congratulà de la col·laboració que les famílies de la noblesa catalana havien prestat sempre i segueixen prestant a les arts de la pàtria.

El conseller de Cultura de la Generalitat clogué l'acte amb elogioses paraules al senyor marquès d'Alfarràs allí present, pel seu desprendiment i la seva exemplaritat.

Després la carrossa circulà pels jardins on fou unànimement admirada pel nombros públic que hi estava congregat.

Aquesta carrossa serà instal·lada junt a les altres que ja constitueixen una de les més notables seccions del Museu de les Arts Decoratives.



Retrat de Maria Regordosa de Torres Reina,
dibuixat per J. Pizà Roig

EXPOSICIÓ DE LA COL·LECCIÓ REGORDOSA

La benemèrita entitat «Amics dels Museus de Catalunya» que ha fundat i presideix el nostre bon amic senyor Pere Casas Abarca, manté com tothom sap, una actuació intensa i constant en pro de les arts de Catalunya en general, i de tot allò que pot contribuir a l'enriquiment i prosperitat dels nostres museus, més particularment.

No cal dir que en aquest darrer ordre una de les coses més adients a la seva finalitat és l'exhibició pública de les col·leccions particulars que per la seva importància s'ho mereixen, i l'homenatge que la mateixa exhibició constitueix per al ciutadà benemèrit que, fent una col·lecció, ha contribuït generosament al general salvament del patrimoni d'art del seu país.

Per això va ésser un encert i venia a ésser com una pauta de l'actuació de l'entitat, inaugurar-la amb aquella magnífica i memorable «Exposició de la Col·lecció

d'Indumentària Antiga de Manuel Rocamora» que va tenir lloc al Museu de les Arts Decoratives de Pedralbes, en el mes de juny de l'any 1933.

En aquest camí la incansable entitat acaba de donar un nou pas, no inferior, certament, al d'aquells dies.

Es tracta de l'exhibició pública de la col·lecció que en vida formà la distingida dama Maria de la C. Regordosa de Torres Reina, organitzada també per «Amics dels Museus» al mateix Museu de les Arts Decoratives de Pedralbes i igualment patrocinada amb tot l'entusiasme per la nostra Junta de Museus.

Aquesta exhibició ha estat possible gràcies a les bones relacions del senyor Casas Abarca amb el senyor Ricard Torres Reina, vidu de la col·leccionista, i a l'afecte que aquest professa als nostres Museus.

El senyor Torres, va accedir tot seguit a la proposta d'exhibició que li formulà el president d'«Amics dels Museus» i va tenir l'amabilitat de donar-nos les màximes facilitats i prestar-nos constantment el seu concurs en els treballs d'instal·lació.

La interessant i enyorada personalitat de la intel·ligent col·leccionista és perfectament evocada en el pròleg que Oleguer Junyent ha posat al Catàleg de l'Exposició i que diu així:

«Nascuda el 10 de gener del 1888, filla única d'una família de l'alta burgesia barcelonina, fou una figura assenyalada dins el nostre món per la seva bellesa, les seves virtuts i el seu temperament vigorós i personalíssim. Formada en un medi senyorívol, educada i instruïda amb especial atenció, la seva intel·ligència clara es nodrí, demés, espontàniament, en l'estudi de les llengües vives europees, les quals coneixia bé, i de la literatura contemporània, estimada per ella amb apassionament. Una altra passió foren els viatges i una altra encara, les coses d'art.

La meua amistat amb la família Regordosa me la féu conèixer en aquest darrer aspecte, com un esperit extraordinàriament sensible que fou endut aviat per una afecció al col·leccionisme. Joveneta encara, començà una col·lecció de joies antigues i ben aviat els seus viatges tin-

gueren un motiu de recerca que els feia doblement interessants per a ella. Amb el temps, però, la recerca ja no es limità als marxants d'art de les ciutats, sinó a les petites viles, als reconcs de província, on els murs d'una vella casa senyorial ruïnosa podien ésser senyal de possibles troballes. Aquesta activitat tot seguit s'orientà vers una especialització que la féu fecunda, i fou aquesta la de les velles joies espanyoles.

Corrent per Espanya descobrí en la di-

bo de la seva vida, al punt que tot li somreia.

Car, en el fons d'aquesta vida noblement agitada de Maria Regordosa, la donzella gentil, la bella colleccionista barcelonina, hi havia uns amors que dins la nostra societat una mica prosaica, foren un exemple de bella sentimentalitat. Ricardo Torres, el torejador famosíssim, estava enamorat d'ella, i la curiositat del nostre món elegant, i el cercle de les amistats i de les coneixences de la família



Penjoll d'or esmaltat i perles. Segle XVII. Col·lecció Regordosa

versitat de les contrades la meravella dels vestits regionals i començà aleshores, amb la bona passió de sempre, la nova col·lecció d'indumentària popular que ara el seu espòs senyor Torres, en homenatge a la seva memòria, ha dipositat al Museu de les Arts Decoratives de Pedralbes, a la bella sala que portarà el nom de «Maria Regordosa».

Mentre les dues col·leccions anaven fent-se, un dia a Mallorca descobrí una de les més formoses col·leccions de ventalls que puguin aplegar-se, i enamorada d'aquell conjunt, l'adquirí en la seva totalitat per tal de continuar-lo i engrandir-lo com va fer i com hauria seguit fent si la mort no se l'hagués emportada al

Regordosa, tingueren uns anys com a tema les incidències d'aquests amors que culminaren en les esposalles de Ricardo Torres i Maria, i que la mort va interrompre, vinguda tot just al punt en què la novella esposa acabava d'ésser mare, el dia 13 de juny del 1920.

Ricardo Torres, home culte i esperit nobilíssim, ha comprès com ningú el que fou l'ànima de la seva muller i ha continuat, amb el mateix amor que ella hi posava, aquelles col·leccions iniciades. Amb una sobrietat elegant, neta de tot sentimentalisme espectacular, ha trobat en aquesta continuació la fórmula més pura del culte a la memòria de Maria.

Els «Amics dels Museus de Catalunya»

i, més concretament, llur president el senyor Pere Casas Abarca per la seva amistat amb Ricardo Torres li proposaren de celebrar l'exposició de les col·leccions de Maria Regordosa al Museu de les Arts Decoratives de Pedralbes, i la idea fou acceptada. En recordança d'aquesta exposició i en memòria de la seva esposa, demés, Ricardo Torres decidí de fundar en aquell Museu, dins de la secció d'indumentària, una sala amb el nom de «Maria Regordosa» on fossin aplegats tots els

La col·lecció està formada per una gran quantitat d'objectes d'art notabilíssims entre els quals destaquen els ventalls i sobretot les joies antigues d'una raresa i d'una vàlua artística realment extraordinàries.

Les joies formen un lot de 167 exemplars, dels quals 1 és d'art egèu; 1 d'art fenici; 2 d'art romà; 5 del segle xv; 21 del segle xvi; 53 del segle xvii; 66 del segle xviii, i 18 del segle xix.

Hi ha després una sèrie de 25 pintes



L'Epifania. Placa de vori esmaltada.
Segle xvi. Col·lecció Regordosa



Penjoll d'or esmaltat, perles i pedra-
ria. Treball italià del segle xvi. Col·
lecció Regordosa

vestits regionals que havia aconseguit de reunir en vida.

Heus aquí el per què d'aquesta exposició on se'ns revela el gust de la col·leccionista. Sobre el fons sumptuós de les tapisseries que adquirí a Mallorca, els bells mobles que portà dels seus viatges. Encara, en el centre, el moble on tenia exposada la col·lecció de joiells i les vitrines on era guardada la de ventalls.

«Els «Amics dels Museus de Catalunya» en organitzar aquesta exposició reten homenatge a la memòria de Maria Regordosa i a Ricardo Torres, continuador de les col·leccions, tot agraïnt a la Junta de Museus de Barcelona que hagi acollit llur iniciativa.»

espanyoles corresponents a les típiques èpoques de Carles III, Carles IV, Imperi, Ferran VII, Romàntica, Isabelina i de la Restauració.

La secció de ventalls està formada per 5 exemplars francesos de l'època de Lluís XIV; 1 italià i 2 xinesos de la mateixa època; 12 francesos, 2 italians, 3 espanyols, 1 holandès, 1 anglès i 1 xinès, de l'època de Lluís XV; 30 francesos, 2 espanyols i 2 italians, de l'època de Lluís XVI; 8 francesos i 4 italians, dels dies del Directori, l'Imperi i el Consolat; i, finalment, 10 francesos, 11 espanyols, 1 anglès i 3 xinesos, de les diferents modalitats pròpies del segle xix.

Figuren també en la Col·lecció Regor-



Tapís flamenc executat segons model de Rubens.
Primera meitat del segle XVII. Col·lecció Regordosa



Creu de cristall de roca, or i perles.
Segle XVI. Col·lecció Regordosa



Penjoll-reliquiari d'or esmaltat,
perles i talla de boix.
Treball italià de la primera
meitat del segle XVI. Col·lecció
Regordosa



Ventall de cabritilla; barnillatge de vori calat.
Segle XVIII; època Lluís XV. Col·lecció Regordosa



Creu d'or, esmaltada. Treball espanyol
del segle XVI. Col·lecció Regordosa



Petita imatge tallada en boix
i ornada d'or, esmalt i pedre-
ria. Treball espanyol del se-
gle XVII. Col·lecció Regordosa

dosa 10 magnífics tapissos flamencs, executats a la primera meitat del segle XVII segons models de Rubens, els cartrons dels quals es troben a la Galeria dels prínceps de Liechtenstein.

I per últim, completen aquest veritable tresor artístic, 1 imatge policromada espanyola, del segle XVI; 1 clavicordi, del segle XVII; 1 secreter estil Lluís XIV; 2 vargenys espanyols, del segle XVI; 2 armaris i 1 vitrina, del segle XVII; 1 arqui-

la matèria i del públic en general. La part d'indumentària havia format part d'una exposició d'indumentària típica d'Espanya que anys enrera va tenir lloc a Madrid i d'una altra de la mateixa naturalesa, per bé que més modesta, efectuada posteriorment a una de les sales de la casa «Jorba», de Barcelona. La secció de joies havia ocupat un lloc prominent en una de les exposicions monogràfiques que acostuma a organitzar a Madrid la pres-



Un aspecte de l'Exposició de la Col·lecció Regordosa

mesa de començaments del segle XVI, i 1 banc i diverses cadires de manufactura andalusa, del segle XVII.

Formava també part de la Col·lecció, una secció d'indumentària regional espanyola, la qual no va figurar a l'Exposició per haver estat lliurada en dipòsit al mateix Museu de Pedralbes i estar, per tant, instal·lada amb caràcter definitiu a una altra sala del mateix edifici, inaugurada junt amb l'Exposició.

Aquesta Col·lecció havia estat exhibida poques vegades. En la seva major part havia figurat a l'Exposició Iberoamericana de Sevilla del 1929 a on va cridar extraordinàriament l'atenció dels entesos en

tigiosa «Sociedad Española de Amigos del Arte».

L'Exposició a què ara ens referim, va ésser instal·lada a la sala d'actes del repetit Museu de les Arts Decoratives de Pedralbes, i la presidia el retrat de la col·leccionista que en vida d'ella havia dibuixat J. Pizà Roig.

Fou inaugurada oficialment a les cinc de la tarda del dia 2 de juny darrer, junt amb les sales noves del mateix Museu a què abans ens hem referit.

A l'acte de la inauguració hi va assistir un crescut nombre d'invitats entre els quals recordem als senyors Marco, Clarà, Rodríguez Codolà, Pallejà, Llorach, La-

cambrà, Par, Soler i March, Marquès d'Alfarràs, Marquès de Cornellà, Rocamora, Renart, Pirozzini, Campmany, Mayoral, Apelles Mestres, Bastardas, Marés, Humbert, Pallejà, Ribé, Oller, etc.

Hi havia també el senyor conseller de Cultura de la Generalitat, Lluís Duran i Ventosa; conseller-regidor de Cultura, senyor Codolà i Gualdo, que representava a l'alcalde, i el president de la Junta de Museus, senyor Josep Puig i Cadafalch, i el d'«Amics dels Museus», senyor Casas

El president de la Junta de Museus obrí els parlaments. Referí l'objecte de l'acte dedicat a la inauguració de l'aportació que el senyor Torres Reina fa als nostres Museus en memòria de la seva esposa Maria Regordosa, i a l'obertura de l'Exposició d'una part de la Col·lecció Regordosa que ha organitzat l'associació «Amics dels Museus de Catalunya».

Lamentà la causa de l'absència del senyor Torres i posà de relleu el seu gest que així honora la ciutat i Catalunya. De-



Un aspecte de l'Exposició de la Col·lecció Regordosa

Abarca, amb el Director dels Museus senyor Folch i Torres; el secretari senyor Borralleras i els funcionaris senyors Tarragó, Gandia, Ràfols, Gibert, Bofill, Selva, Domínguez, etc.

Malauradament a la mateixa vigília de la inauguració el senyor Ricard Torres Reina, que amb tant d'entusiasme havia col·laborat al nostre treball, va caure sobtadament malalt privant-nos a tots de l'honor de la seva presència i del goig de testimoniar-li públicament el reconeixement que li deuen els Museus de Barcelona.

A la mateixa sala de l'Exposició va tenir lloc la cerimònia.

dicà un record d'homenatge a la senyora Maria Regordosa, la dama bruna habilitada amb la mantellina catalana com és mostrada en el retrat que presideix la sala i comparà la seva testa amb la de la Dama d'Elx. També establí una comparança entre el seu marit, el senyor Ricard Torres, amb qui lligà la seva vida amorosa, amb les figures de les pintures pre-hel·leniques.

Glossà el procés que duu a la formació de les col·leccions i a la dels Museus, fins arribar, dilatant el camp de les recerques, a recollir els exemplars d'indumentària popular per a la creació del Museu

folklòric. Això és el que fa avui Barcelona dins d'aquest Museu — digué — perquè la nostra ciutat té energies per a això i molt més.

Recordà els temps en què les festes solemniais del Museu transcorrien sense públic i constatà amb goig que els actes d'avui ens donen la realitat d'una companyia de gent i de col·leccionistes els quals sabran apreciar la transcendència social de l'obra dels Museus.

Féu ús de la paraula a continuació el

Acabà testimoniant l'agraïment de la ciutat a l'associació d'«Amics dels Museus de Catalunya» i als qui cooperen a l'obra de la Junta de Museus amb llurs aportacions.

El senyor conseller de Cultura de la Generalitat féu remarcar que en les poques setmanes que duu ocupant el càrrec ha tingut ja la satisfacció d'assistir a actes d'un caient semblant al que es celebrava, i que en tots li ha plagut de trobar-se amb aquella presència del públic que



Un detall de l'Exposició de la Col·lecció Regordosa

senyor conseller-regidor de Cultura del nostre Ajuntament, el qual començà fent constar la seva satisfacció de representar l'Alcaldia de la ciutat en aquell acte.

Assenyala l'abast de l'acte en el qual volia veure una demostració de l'augment del prestigi de la ciutat per l'esforç dels artistes i de les nostres seleccions, uns i altres impulsats per aquell esperit que marca el renaixement de Catalunya, i es dolgué que en aquella hora manqués la presència de l'amic absent. Féu vots perquè la salut del senyor Torres millori i dedicà uns mots de recordança afectuosa a la senyora Regordosa.

qualifica d'activa, en tota l'extensió de la paraula.

Aquests actes modestos o importants, constitueixen el tribut dels catalans que estimen Catalunya. Elogià el gest del senyor Torres, la tasca dels «Amics dels Museus de Catalunya», que tan bé compleixen llur comesa, i felicità la Junta de Museus per la seva obra.

El Govern de la Generalitat voldria que tothom pensés en el que representa l'obra dels Museus que s'ha fet a Barcelona. Féu remarcar que Alemanya i Gran Bretanya han format llurs gran Museus gràcies a una participació, un ajut reial. Ca-

talunya malauradament és petita, no és rica i la representació del poder públic migrada. Res no s'hi podria fer si no es comptés amb el concurs dels catalans.

Acabà dient:

«Anem a celebrar tres actes aquesta tarda. Permeteu-me que anticipadament faci constar a les persones que amb llurs aportacions al Museu els motiven, la gratitud del Govern de la Generalitat de Catalunya.»

de gratitud a la senyora marquesa de Cornella i al senyor marquès d'Alfarràs per llurs aportacions; féu, de passada, un elogi de la tasca del director dels Museus senyor Folch i Torres per la seva encertada instal·lació de les Exposicions que eren inaugurades aquella tarda.

Acabà preguntant als presents que volguessin acollir en silenci els seus mots, davant la gravetat de l'estat del senyor Torres Reina.



Les autoritats i els invitats a l'acte inaugural de l'Exposició de la Col·lecció Regordosa

Com a president de l'associació «Amics dels Museus de Catalunya» i en representació del senyor Torres Reina, va cloure els discursos el senyor Casas Abarca.

Amb paraula velada per l'emoció es planyé de la malaltia del senyor Torres que el privava d'assistir a aquest acte.

Féu l'elogi del senyor Torres per l'amor que ha posat en la conservació i l'augment de la col·lecció llegada per la seva cara esposa Maria.

Agrai en la seva qualitat de president de l'associació d'«Amics dels Museus» els mots del senyor conseller de Cultura de la Generalitat, i dedicà unes paraules

A continuació, foren dipositats rams de flors al peu del retrat de Maria Regordosa pel senyor conseller de Cultura de la Generalitat, el conseller representant del senyor alcalde, el president de la Junta de Museus i el president de «Amics dels Museus».

* * *

Després de l'acte inaugural, els senyors consellers de Cultura de la Generalitat i l'Ajuntament, el president i el secretari de la Junta de Museus i el senyor Casas Abarca, passaren a complimentar al senyor Torres Reina al seu domicili.



Ramon Ferrer i Estruch, marquès de Cornellà

EXPOSICIÓ DEL DONATIU DE LA MARQUESA DE CORNELLÀ

Després de la cerimònia de la inauguració de l'Exposició Regordosa, a què ens acabem de referir, va tenir lloc la del donatiu fet als Museus per la senyora Maria Badeigts, marquesa de Cornellà, a la memòria del seu difunt espòs Ramon Ferrer i Estruch, marquès de Cornellà, i per mediació del senyor Joan Par.

Aquesta Exposició estava instal·lada a la sala «Eduard Toda» del mateix Museu, que és la de l'antiga Biblioteca del Palau Reial.

El donatiu està format per tres taules del famós pintor català del segle xv, Jaume Huguet; una de Lluís Morales; una pintura de Zurbaran; una altra de Sassoferrato; un retrat d'un almirall espanyol, original de Vicente López; un retrat de cavaller, obra d'autor anònim, de l'escola francesa del segle xviii; una arca de caoba, espanyola, del segle xvii; una altra també espanyola, del segle xviii; una calaixera, de noguera, de la mateixa època; un casc d'armadura espanyola, segle xvi; una espasa de petxina, del segle xvii, manufactura germànica; dues espases de corda del segle xviii, i pistoles

pedrenyals de manufactura barcelonina, del segle xviii.

Per la naturalesa d'aquestes obres unes seran instal·lades definitivament al Museu d'Art de Catalunya i altres al Museu de les Arts Decoratives, però la Junta, per respecte a la vàlua considerable del donatiu, ha volgut exposar-les totes al públic, abans d'aquesta instal·lació definitiva, a fi què tots els barcelonins poguessin reconèixer l'estima que mereix el tribut aportat als Museus per la generosa donant.

El que és i representa aquesta collecció serà estudiat en altre ocasió sobre aquestes mateixes pàgines.

La personalitat del senyor Ramon Ferrer és evocada en les següents notes biogràfiques inserides en el Catàleg de l'Exposició que va ésser repartit al públic el dia de la inauguració.

«Nasqué a Barcelona el dia 30 de maig de l'any 1868.

Fill de l'insigne juriconsult, senyor Melcior Ferrer degà del col·legi d'advocats de la nostra ciutat, estudià Dret, en el qual es llicencià l'any 1889. Descendia per línia materna dels Estruch, nom que va unit al d'una de les colleccions d'art més importants que varen formar-se a Barcelona la passada centúria. A aquesta distingida ascendència degué sens dubte el gust pel colleccionisme, al qual dedicà bona part de les activitats de la seva vida. La marcada preferència que sentia per les obres pictòriques l'induí a iniciar una interessant collecció de miniatures i a reunir les belles peces de pintura antiga que, al costat dels mobles senyorials i les armes, avui formen part del donatiu fet en homenatge a la seva memòria, per la senyora marquesa vídua de Cornellà.

Ramon Ferrer i Estruch pertanyia a aquells nuclis barceloníssims de fervents liceistes i amateurs d'art, atents al fet de cada dia, comentadors dels esdeveniments artístics i de la nostra vida social, que avui ja estan a punt de desaparèixer.

Moria a la nostra ciutat el dia 29 de gener del 1931.»

La cerimònia inaugural començà amb unes paraules del president de la Junta de Museus senyor Josep Puig i Cadafalch.



L'Exposició del Donatiu de la senyora marquesa de Cornellà



Inauguració de l'Exposició del Donatiu de la senyora marquesa de Cornellà

Elogià les taules de Jaume Huguet que presideixen la donació, presentant-les com a obres d'ofici que eren dins de llurs temps, com ho foren també les estàtues gregues, i remarcant el valor extraordinari que tenen per al Museu.

Digué que segons un estudi del director dels Museus aquestes taules poden considerar-se pertanyents al retaule de Santa Maria del Mar, i a propòsit d'aquesta atribució es referí a l'existència nombrosa de contractes per a la pintura de retaules, documents que per la quantitat de detalls que contenen permeten moltes vegades arribar a identificacions concloents de les obres que avui trobem disperses.

Parlà de les altres obres que hi ha d'escola espanyola i italiana que vénen a augmentar la secció de pintura no catalana del nostre Museu.

Féu ressaltar la conveniència de nodrir el nostre Museu, que representa un aplec importantíssim del nostre art nacional davant del món, flanquejat per les seccions d'obres d'art no català.

Donà les gràcies a la marquesa de Cornellà per la seva valuosa aportació ben convençut que es feia ressò de l'opinió que voldran també compartir les autoritats de Catalunya presents a l'acte.

El conseller-regidor de Cultura senyor Codolà parlà a continuació i començà el seu parlament dient que el nom d'alguns nobles catalans es lliga ja amb diverses institucions, fet que demostra una participació sempre eficient en les nostres coses.

Remarcà aquesta aportació al Museu, en memòria del marquès de Cornellà, amb què la seva vídua ha volgut honorar el nom del seu espòs i el nostre Museu.

És sota aquest doble aspecte de la donació, digué, que cal estimar-la i elogiar el bell exemple que representa.

Acabà donant les gràcies a la donadora en nom de la ciutat.

El senyor conseller de Cultura de la Generalitat clogué els parlaments. Començà dient que totes les coses de la vida tenen joies i dolors. Invocà la seva amistat amb Ramon Estruch, marquès de Cor-

nellà, per justificar que el seu goig en aquest acte es lligava també amb la tristesa de recordar-lo en aquesta cerimònia.

No em pensava pas, afegí, que mai el tomb de la vida em portés a agrair-li un donatiu al Museu d'obres colleccionades per ell.

Posà de relleu el doble mèrit d'aquesta donació que la seva vídua efectuà, no pas per complir una voluntat del difunt marquès, sinó per pròpia iniciativa. I encara cal afegir-hi — digué — que no essent catalana la donadora ha volgut retre un tribut a Catalunya.

Donà les gràcies a la senyora Badeigts doblement, doncs, pel seu gest amatat d'un esperit que mereix tenir imitadors.

Declarà que per bé que no té més autoritat que la del seu càrrec dins el Govern de la Generalitat de Catalunya, desitjaria que les seves paraules trobessin el màxim ressò.

Regracià la senyora marquesa de Cornellà per la seva donació i felicità la Junta de Museus per l'ingrés d'aquestes obres que s'absté de comentar després de les paraules autoritzades del senyor Puig i Cadafalch. Confessà, però, la seva delectació davant d'aquests valuosos exemplars que entren als nostres Museus.

Expressà finalment la satisfacció de tots per l'objecte que motivà l'acte i acabà repetint que està molt agraït.

* * *

Atenent l'interès promogut en el públic per aquesta Exposició i la de la Col·lecció Regordosa, inaugurada, com acabem de dir, el mateix dia, la Junta va acordar tenir-les obertes al públic a les tardes dels dissabtes i dels dies de festa i prolongar la seva exhibició, que havia d'acabar-se el 30 de juny fins al 7 de juliol, a fi que comprenguéssim un dels dies fixats per a entrada gratuïta.

L'acord va realment respondre a un desig del públic, perquè durant les hores extraordinàries dels dies abans esmentats, en què varen estar obertes, hi va concórrer un nombre extraordinari de visitants.



Charles Deering, qui féu construir «Maricel»

«MARICEL» PER A AMPLIACIÓ DEL «CAU FERRAT»

En el nostre número del mes de juny darrer donàvem compte dels propòsits d'ampliació del Museu del «Cau Ferrat», de Sitges, a base de la utilització de l'edifici de «Maricel», i dels motius que havien determinat aquests propòsits.

Les gestions que per aquest fi s'estaven realitzant quan aquelles línies eren escrites, i a les quals fèiem aleshores referència, han estat ja acabades i han donat definitivament el resultat que es perseguia.

El dia 14 de juny, a les deu del matí, va tenir lloc a la sala de reunions de la Junta de Museus de Barcelona, situada al «Poble Espanyol» la signatura del contracte d'arrendament de «Maricel».

En nom y representació del Patronat del «Cau Ferrat» va signar la corresponent escriptura l'alcalde de Sitges, vicepresident d'aquest, senyor Salvador Olivella, i pels feduclaris de l'herència Deering, o sia per la propietat de l'edifici, M. H. Frank Olivan.

L'escriptura fou autoritzada pel notari del Col·legi de Barcelona senyor Raimond

de P. Noguera, i estigueren presents els regidors de Sitges senyors Julià, Canals i Urgell, els membres del Patronat senyors Soler i March, Jou, Planas Robert, Planàs, Borralleras i Tarragó i l'advocat i l'arquitecte senyors Jordi i Alexandre Tintorer.

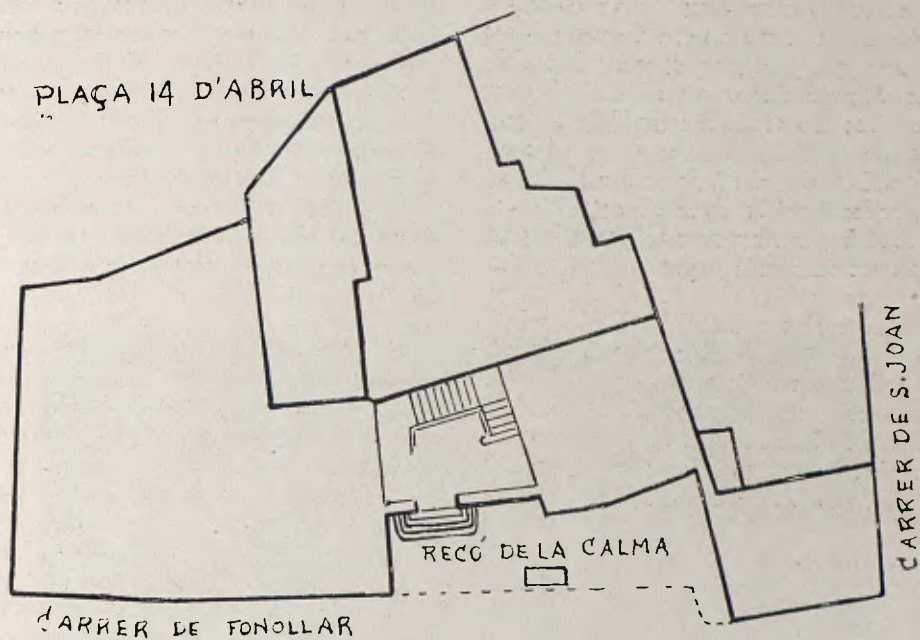
Aquest contracte es refereix, com hem indicat, no a la totalitat de les edificacions de Sitges, que Mr. Deering va fer construir sota la direcció de Miquel Utrillo, conegudes per «Maricel», sinó a una part d'elles.

El Patronat, examinant la necessitat d'ampliar el «Cau Ferrat», explicada en la nota que abans hem esmentat, va creure, en primer lloc, que l'edifici més adient, pel seu caràcter i per la seva situació era el «Maricel» que, a més, es trobava desocupat i en venda.

«Maricel» és per ell sol una obra d'art, com tothom sap perfectament; el seu interior està decorat en forma en gran part aprofitable per a les necessitats d'un museu; les seves dependències tenen la capacitat i l'estructura més adient a aquesta utilització, i, per últim, es troba al cos-



Miquel Utrillo, sota la direcció del qual fou construït «Maricel»



Plànol de les edificacions de «Maricel» que seran destinades a ampliació del «Cau Ferrat»



Façana principal de la part de «Maricel» que és destinada a ampliació del «Cau Ferrat»

tat i al davant mateix del «Cau Ferrat», formant amb ell aquell lloc conegut per «Recó de la Calma» que ha anat resultant exprés per l'acolliment d'aquesta mena d'institucions.

Ara bé; no totes les diverses edificacions de «Maricel» reuneixen aquestes condicions; les que havien estat utilitzades per habitació dels seus antics propietaris, estan, naturalment, dividides en compartiments més reduïts del que cor-

la part del darrera i tenen façana a l'esmentada plaça, una de les quals fou ocupada, com tots els sitgetans recorden, pel constructor de l'edifici, Miquel Utrillo.

L'entrada principal d'aquesta part de «Maricel» és la de la famosa portada de Salamanca situada darrera mateix del monument a Rusiñol.

En l'interior del cos més gran d'aquesta part d'edificació hi ha la famosa i esplèndida sala de festes, l'oratori on hi



El senyor alcalde de Sitges, llegint el seu discurs davant el monument a Rusiñol

respon a les sales d'un museu; per altra part la totalitat de les edificacions representa un valor de lloguer o de compra realment considerable i evidentment superior a les possibilitats econòmiques que pugui tenir el Patronat.

Per aquests motius el Patronat va escollir només les que recauen a l'interior, que precisament per no tenir vistes al mar, són, per altra part, les de menys estima i de lloguer més reduït.

Aquesta part dels edificis de «Maricel» està formada per la construcció que va del carrer de Sant Joan fins al passatge que condueix a la plaça del «14 d'Abril» i les dues cases que hi comuniquen per

havia hagut l'orgue que avui es troba a la Catedral de Tarragona, la sala de tapisos, la gran terrassa que conserva els abundants exemplars de ceràmica que la decoren i encara d'altres dependències.

El Patronat i els propietaris varen nomenar un tècnic per cada part per a què valoressin aquestes edificacions.

El senyor Alexandre Soler i March, pel Patronat, i el senyor Alexandre Tintorer per la propietat, varen formular un interessantíssim dictàmen en el qual estudien el valor de cada una de les tres cases que són objecte d'aquest arrendament i dels elements artístics que en formen part.

En realitat la suma resultant és sensiblement inferior al preu que la propietat havia fixat quan varen començar les gestions.

Però així i tot el Patronat no compta, avui per avui, amb fons propis suficients per a una despesa d'aquesta importància, ni pot proporcionar-se, de moment, els cabals necessaris per a efectuar-la.

Davant de semblants circumstàncies no va trobar altre camí que establir un ar-

duïda capacitat, inepte per a museu, podrà ésser i és subarrendada.

No obstant, el propòsit de les dues parts, francament reflectit en les condicions del contracte, és que el sistema d'arrendament duri el menor espai de temps possible, i el Patronat està animat dels millors desitjos per a trobar ben aviat els elements que li permetien fer ús del dret de compra que li ha estat reconegut.



Les senyoretes de l'associació del «Ram de tot l'any a Rusiñol» i els infants de les escoles de Sitges, ornamentant amb flors el monument de l'artista

rendament amb opció de compra, a base de l'esmentada valoració.

I, en efecte, aquest és el contracte que va signar el dia 14 del darrer mes de juny.

En mèrits d'ell «Maricel» és arrendat al Patronat del Museu del «Cau Ferrat» per un termini de deu anys prorrogables.

El preu del lloguer és de 7,500 pessetes pels dos primers anys, de 10,000 pels tres següents i de 14,000 pels cinc restants.

L'import d'aquest lloguer serà satisfet, en part, pels fons propis del Patronat i en part per la subvenció que l'Ajuntament de Sitges li otorgarà; a més una de les tres cases arrendades, la de més re-

A la tarda del repetit dia 14 de juny, quan ja l'alcalde de Sitges tenia al seu poder les claus de «Maricel», va tenir lloc la cerimònia de la presa de possessió.

Amb aquest motiu es va constituir el Patronat a la Casa de la Vila de Sitges a les cinc de la tarda.

Va prendre oficialment possessió de la presidència, el conseller de Cultura de la Generalitat senyor Lluís Duran i Ventosa, i del càrrec de vocal, el senyor Josep Roig i Raventós, que havia estat nomenat en la reunió anterior en atenció a la importància del donatiu que havia fet i del qual ja parlarem en altre ocasió; i a continuació el Patronat es va donar



El públic de Sitges entrant a l'edifici de «Maricel» el dia que en va prendre possessió el Patronat del «Cau Ferrat»

per assabentat del contracte que al matí havia signat l'alcalde.

El Patronat va aixecar seguidament la sessió i es va dirigir al «Recó de la Calma» on hi ha el monument a Rusiñol.

Allí hi havien reunits els infants de les escoles primàries de Sitges i la majoria de les associades del «Ram de tot l'any a Rusiñol», que varen rebre al senyor Duran i Ventosa i altres membres del Patronat amb grans aplaudiments.

El conseller de Cultura i l'alcalde varen rebre i atendre a la senyora vídua i fills de Rusiñol, que varen honorar l'acte amb llur presència.

Seguidament l'alcalde senyor Salvador Olivella va pronunciar el següent discurs:

«Senyor conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, senyores, senyors:

Sigu'm permès que les meves primeres paraules d'aquest acte, les dediqui a la recordança del gran mestre i amic de Sitges, Santiago Rusiñol, en el quart aniversari del seu traspàs. Per ell, doncs, el nostre més fervorós record i agraïment.

Aquest matí hem assistit a l'acte emocionant de l'entrega del monument a Santiago Rusiñol, que amics i admiradors del plorat artista han fet aixecar als jar-

dins del Parc de Montjuïc de Barcelona i n'han fet entrega a la ciutat que el vegé néixer.

Sitges aprofitant aquesta data luctuosa vol demostrar que les idees i les ensenyances pervingudes del Mestre no moriren amb ell, ans al contrari, que formen part del nostre esperit i que donant impuls a la seva obra la valorem i tractem d'ampliar-la amb l'ajut valuós de la Junta de Museus de Barcelona, del senyor conseller de Cultura de la Generalitat, dels «Amics dels Museus de Catalunya», que amb tanta eficàcia i simpatia s'han posat tots al costat del Patronat del «Cau Ferrat». Sitges, que en aquest moments represento, a tots us remercia el que per la cultura i l'art de la nostra terra veniu fent.

Des d'avui comptarà el «Cau Ferrat» amb un nou element que vindrà a engrandir el radi d'acció en les seves activitats culturals i artístiques.

El contracte de l'edifici de «Maricel» que avui he tingut la satisfacció de signar en nom del Patronat del «Cau Ferrat», permetrà intensificar la tasca empresa i aviat comptarà Sitges amb unes noves sales on es podran admirar les col-



L'escala d'entrada a «Maricel»

leccions artístiques que s'hi aniran estotjant.

L'obertura de «Maricel» en aquest dia tan assenyalat, a més de representar una adhesió i una continuïtat fervorosa a l'obra de Rusiñol, representarà també per la nostra vilà l'agraïment i estima vers l'home que sapigué copsar la nostra espiritualitat i que les manifestacions d'art a Sitges seran perdurables.

Que les essències que ens portà Rusiñol amb els quadres del Greco portats processionalment al «Cau» en els inicis de la seva fundació, i l'estàtua de El Greco que valora la nostra Ribera, siguin renovades i recollides avui a l'obrir les portes de «Maricel», on el quadre famós de la nostra Processó de Sant Bartomeu serà la primera obra que hi podrem

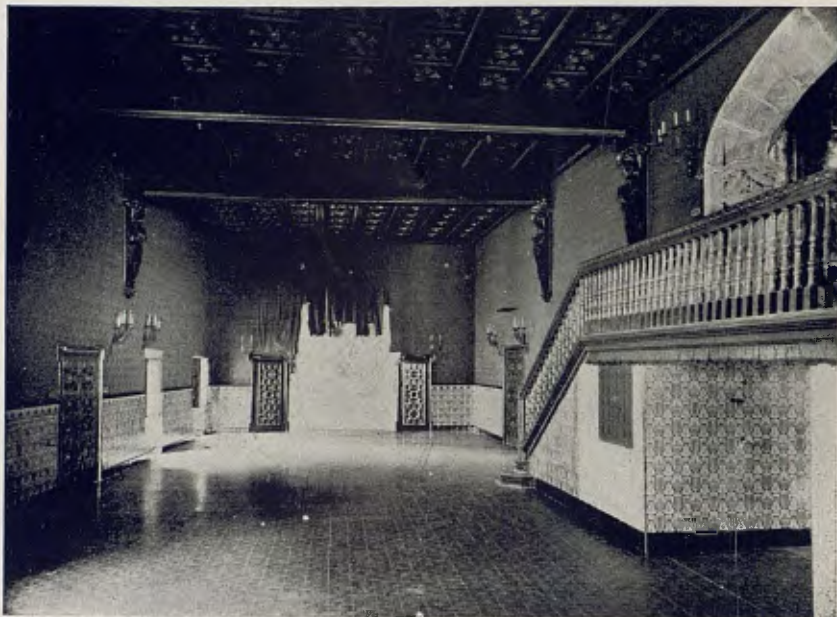
admirar, gràcies a la gentilesa del senyor conseller de Cultura de la Generalitat i de la Junta de Museus de Barcelona, que pregonament remerciem.

Dites aquestes paraules, prego al senyor conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya En Lluís Duran i Ventosa, que prengui possessió de «Maricel», felicitant-nos de tenir-lo per president del Patronat del «Cau Ferrat», i esperant que del seu amor a les arts i a la cultura de la nostra terra en sortirà beneficiada la tasca que en aquesta hora intensifiquem.»

A continuació, el nen Josep Junyent Sedó va llegir el següent discurs:

«Senyors:

Els nois de l'Escola Nacional ens unim amorosament a l'homenatge que Sitges dedica al nostre i volgut En Santiago Ru-



La gran sala de festes de «Maricel». Al fons hi havia una xemeneia monumental, que ara serà substituïda per una decoració adient



Una gran sala de les edificacions de «Maricel», que serà destinada a sala de lectura de la Biblioteca que pròximament hi serà instal·lada

siñol en complir-se el quart aniversari de la seva mort.

He dit el nostre i he dit el volgut. Sí, és nostre, perquè ell posà les seves amors en la nostra vila i ací va aixecar el monument més gran que ell podria desitjar: El «Cau Ferrat».

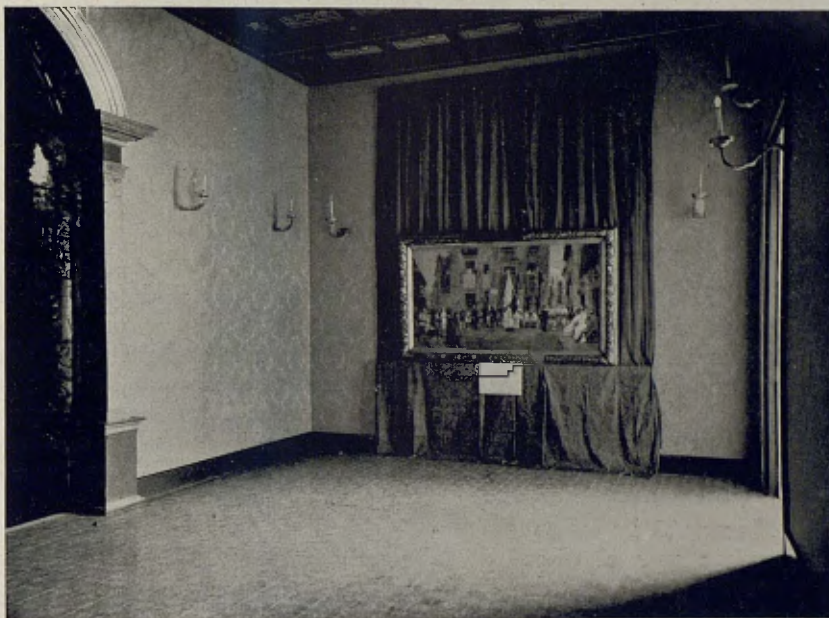
He dit volgut, i en efecte, qui serà que no senti estimació per En Rusiñol, mena d'ocell, que volgué fer el seu niu a la nostra vila?

Santiago Rusiñol, en inaugurar el monument que la nostra ciutat li ha aixecat.

Remarcà la civilitat del poble de Sitges, que tan sovint i sempre amb el mateix entusiasme, sap celebrar actes com el que aleshores tenia lloc.

Afegí que la presidència de la qual acabava de possessionar-se era un dels títols que més estimava.

Acabà oferint el seu concurs per a l'obra del «Cau Ferrat» i per la que caldrà



Una de les sales de «Maricel» amb la primera obra del futur museu: el famós quadre de F. Masó

La nostra ofrena d'amor i de gratitud és ben justa, i nosaltres, assabentats del valor de les coses de l'esperit com és l'art i la poesia, la hi oferim amb la senzillesa dels nois, però amb la puresa de nois també.

El «Cau Ferrat» i «Maricel» que avui quedarà obert al públic, han estat, són i seran els dos motius més grans de glòria de la nostra estimada vila de Sitges.»

Seguidament va fer ús de la paraula el senyor Duran i Ventosa.

Va dir que havia de refermar els conceptes que al matí havia emès a Barcelona respecte la personalitat i l'obra de

realitzar amb l'ampliació que ara serà començada.

Tots els discursos foren molt aplaudits.

Aleshores l'alcalde de Sitges senyor Olivella va depositar un ram al peu del monument; el mateix va fer el senyor Josep M.^a Planás, per la família de Rusiñol; el senyor Duran i Ventosa, pel Patronat; el senyor Casas Abarca, per la Junta de Museus, i, finalment, l'alcalde hi va posar un magnífic clavell de ferro forjat, obra del forjador Gerard Alegre, que l'autor havia executat i tramès des de Barcelona expressament per a aquest homenatge.



«La Processó de Sant Bartomeu, de Sitges», quadre de F. Masó, que disfruta de gran popularitat a Sitges

La senyoreta Maria Dolors Bertrán, com a presidenta de l'associació del «Ram de tot l'any a Rusiñol» i la senyora Tulia Mas de Catasús, de la Junta de la mateixa entitat, varen avençar-se a posar també rams de flors al peu del monument, i a continuació, hi varen seguir gran nombre d'associades.

Finalment, la munió d'escolars que omplenava de gom a gom el «Recó de la Calma», va desfilar per davant del monument i cada infant hi anava deixant també un pom de flors.

Al cap de poca estona l'estàtua de l'insigne fundador del «Cau Ferrat» estava totalment coberta de flors.

Aleshores el senyor alcalde lliurà les claus de «Maricel» al senyor Duran i Ventosa i aquest acompanyat del director general dels Museus senyor Folch i Torres, obrí les portes de l'edifici que a partir d'aquell moment ja començava a entrar al patrimoni de la simpàtica vila catalana.

Darrera del senyor Duran i Ventosa entrà, en primer lloc, tota la comitiva oficial, i a continuació tot el públic, sense distinció ni requisit previ de cap mena, car havia estat acordat que aquell dia seria donada entrada lliure, a fi que tots els sitgetans poguessin conèixer l'interior d'un palau aixecat en llur vila, que sem-

pre havia restat al domini absolut de la propietat privada.

A «Maricel» tothom hi va admirar en primer lloc la riquesa i el bon gust de la seva decoració, que ha estat acuradament conservada i que sens dubte resultarà aprofitable per a l'ús a què ara serà destinat l'edifici.

Però el que més va plaure a la immensa majoria dels visitants d'aquell dia, sitgetans modestos que senten un amor ingenu i senzill per les coses típiques de Sitges, fou el famós quadre «La Processó de Sant Bartomeu, de Sitges», original de Felip Masó i Falp, que estava exposat a una de les sales de «Maricel».

En Felip Masó i Falp va néixer a Barcelona el 1868 i va morir a Pau el 28 de juny del 1929.

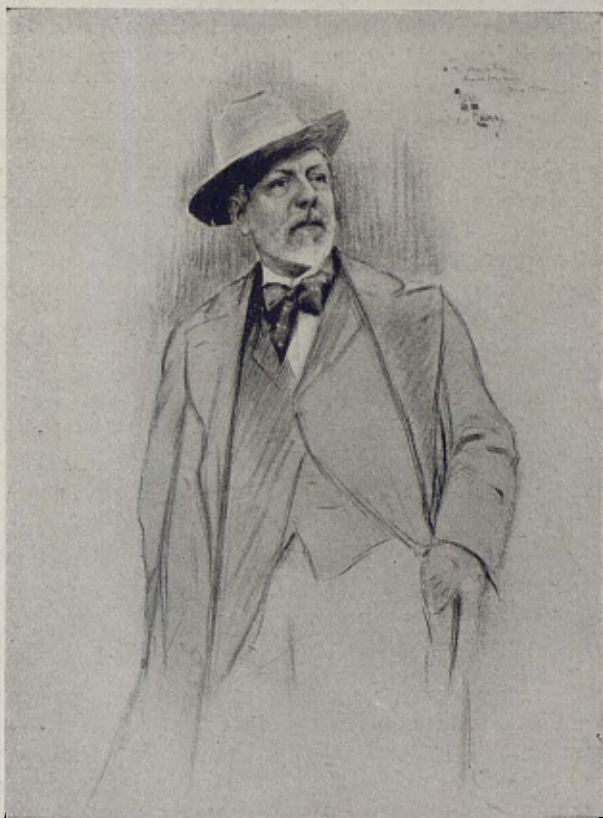
La seva família era de Sitges i ell hi visqué tant de temps i s'hi identificà tant que encara avui hi ha molta gent convinguda de què n'era fill.

Aquest quadre va ésser pintat l'any 1885 i va obtenir entre els sitgetans un èxit extraordinari no sols perquè reprodueix esplendorosament una de les festes que gaudien de més gran popularitat, sinó perquè, a més, en ell hi eren retratades diverses persones de Sitges molt conegudes de tothom; segons un periòdic

de la localitat, aquestes persones són, entre altres, mossèn Fèlix, que apareix en el quadre amb la seva capa pluvial; un individu conegut pel «Tigre», que sembla que és el que vesteix de gran gala; un tal «Quadrats» que és el que porta la bandera, i uns músics coneguts per «Rateta» i «Tunyineta».

dipòsit a la Diputació Provincial per a decorar les seves sales.

Darrerament, estava situat al despatx del senyor conseller de Cultura de la Generalitat i l'actual titular d'aquesta Conselleria, d'acord amb la Junta de Museus, ha volgut que en prendre possessió de la presidència del Patronat del «Cau Fer-



Retrat de F. Masó, fet a Cannes el 1912 per l'artista francès Henry de Rodaux, ara donat al Patronat del «Cau Ferrat» per la neboda de Masó, senyora Negrevernís

Aquest quadre va ésser portat a una Exposició d'Anvers de l'any 1893 on va ésser distingit amb segona medalla. Molt aviat se'n varen fer unes reproduccions en color, i al cap de poc es pot dir que no hi havia un sol interior de Sitges sense una oleografia del quadre de Felip Masó emmarcada.

L'autor va fer-ne donació als Museus de Barcelona i aquests l'havien deixat en

rat» i, aquest, del local que l'ha d'ampliar, fos aquesta obra tan estimada dels sitgetans la primera que anés a ocupar el nou local.

La senyora Teresa de Negrevernís i Masó, vídua de Ziegler, neboda de l'autor d'aquesta obra, en conèixer ara la destinació que se li ha donat, s'ha associat espontàniament al bon record que així ha estat retut al famós artista, fent donació

al Patronat, per a què figuri a «Maricel» d'un magnífic retrat de Felip Masó, fet a Cannes l'any 1912, per l'artista francès Henry Rodaux.

El Patronat del «Cau Ferrat» té encarregada a la Direcció General dels Museus l'estudi de la utilització dels nous locals de «Maricel», i quan el treball estigui fet donarem compte, detalladament als nostres llegidors del que serà aquesta utilització.

Però de moment ja podem avançar que als baixos de l'edifici gran s'hi instal·larà la farga catalana que havia figurat a l'Exposició de Barcelona del 1929, havent-se ofert a costejar aquesta instal·lació el prestigiós industrial i intel·ligent col·leccionista senyor Miquel Mateu; que la gran sala de festes segurament serà reservada a conferències i als actes culturals diversos que el Patronat té en projecte; que a unes altres dependències d'aquest mateix edifici s'hi instal·larà la col·lecció de marineria catalana d'Emerència Roig i Raventós, mitjançant una adaptació d'estructura i de decorat que segurament permetrà posar de relleu tot el valor de la col·lecció; que als pisos superiors de la casa que havia habitat Miquel Utrillo hi aniran els ferros de la Junta de Museus, per tal que al «Cau Ferrat» resti íntegra i única la meritòria tasca col·leccionadora de Santiago Rusiñol, i que a la part baixa d'aquesta casa s'hi instal·larà una de les Biblioteques Populars de la Generalitat, de la qual tindrà cura també el Patronat del «Cau Ferrat» i portarà el nom de Santiago Rusiñol.

Aquesta biblioteca, a més del fons bibliogràfic general que tenen totes les biblioteques populars i una sala de lectura destinada als infants, comptarà amb una secció especial de marineria a base dels llibres que havien pertenescut a Emerència Roig i Raventós i una de literatura catalana d'autors contemporanis de Rusiñol, iniciada ja amb el donatiu d'edicions selectes d'aquest autor que ens ha fet darrerament el senyor Macaya, més el fons de llibres que posseeix l'Ajuntament i una secció relativa a la bibliografia històrica de l'art del ferro.

UN MONUMENT A SANTIAGO RUSIÑOL

Com no podia ésser d'altre manera, poc després de la mort de Santiago Rusiñol, ocorreguda el 13 de juny del 1931, va aparèixer entre els innumerables artistes catalans que l'havien conegut i l'admiraven, la idea d'aixecar un monument que testimoniés l'estima que li tenia la ciutat de Barcelona.

Per a portar a efecte la iniciativa, va ésser tot seguit constituïda una Comissió Executiva que presidí el gran artista Ramon Casas. En morir aquest el substituï en la presidència el comte de Güell. En formaven part a més, els senyors Francesc d'A. Planas Dòria, Salvador Alarma, Enric Borràs, Josep Santpere i Enric Clarassó.

Aquesta Comissió va començar immediatament les gestions encaminades a recollir els cabals necessaris per a la construcció de l'obra i també les relatives a aquesta mateixa construcció.

Quant als primers, varen ésser aconseguides de primer antuvi sengles subvencions de la Generalitat i l'Ajuntament, que varen respondre a la sol·licitud de la Comissió amb el major entusiasme, segurs d'interpretar, amb aquesta aportació, el sentiment de tot Catalunya.

Amb aquests primers fons varen iniciar-se els treballs de construcció, gràcies a l'apassionat anhel d'Enric Clarassó, el gran amic íntim de Rusiñol, que es va disposar a modelar el bust de l'artista i a l'entusiasme de Salvador Alarma, l'intel·ligent escenògraf que tantes vegades havia col·laborat, amb les seves decoracions, a l'obra dramàtica del plorat autor de «*L'Auca del Senyor Esteve*», el qual va dibuixar el projecte i va encarregar-se de la seva execució.

Aquests treballs varen enquadrar-se al límit de les dues aportacions oficials esmentades, perquè la Comissió no va recórrer, almenys en la intensitat necessària, a la subscripció pública que indubtablement hauria donat uns resultats econòmics esplèndits.

En la realitat, però, a mesura que l'e-

xecució del monument avançava, aquells cabals foren insuficients i fou precís recórrer als donatius directament sol·licitats a determinats particulars i àdhuc als mateixos membres de la Comissió que sumaren al tribut de llurs treballs personals el de determinades quantitats en metàl·lic.

D'aquesta manera, amb uns esforços dignes del millor elogi, la Comissió, o

de la positiva vàlua de l'obra amb la glòria de la popularitat.

Després d'acabada la construcció del monument, va acostar-se la data del 13 de juny, que és la del traspàs de l'artista, ocorregut com hem dit l'any 1931, i per tant la del quart aniversari.

Aquesta data venia a coincidir casualment amb la del 14 del mateix mes que la Junta de Museus havia fixat per a sig-



Les autoritats, la Junta de Museus, la Comissió Executiva i altres representacions, en l'acte d'inauguració del monument aixecat als jardins de Montjuïc a la memòria de Santiago Rusiñol

almenys algunes de les persones que en formaven part, van arribar al moment en què l'obra va restar totalment acabada, però aquell moment no era el més adequat per a efectuar una inauguració oficial i així el monument va tenir un dia realitat material dintre el patrimoni artístic de la ciutat amb el mateix silenci i amb la mateixa inhibició del públic amb què s'havia construït, i que, per cert, resultava ben impròpi de la personalitat de Rusiñol, una de les poques que havia aconseguit gaudir en vida del maridatge

nar el contracte d'arrendament de l'edifici de «Maricel», de Sitges, que ha d'utilitzar-se per a ampliació del «Cau Ferrat».

Davant d'aquesta afortunada coincidència va aparèixer a la Junta de Museus la idea de retre homenatge a la memòria de Rusiñol al peu del monument, a continuació de l'acte d'aquella signatura, i la Junta suggerí a la Comissió Executiva del monument l'oportunitat d'aquest homenatge per a donar-lo per inaugurat oficialment.

El president d'aquesta Comissió senyor comte de Güell, que és, a més, vocal de la nostra Junta, va acceptar amb la natural complaença la suggestió i tot seguit els senyors Planas Dòria i Alarma, per delegació del senyor de Güell, que es trobava absent, junt amb l'escultor Cla-

matí, després d'haver estat signat el contracte d'arrendament a què abans hem fet referència, es varen reunir a les oficines de la Junta de Museus, situades al Poble Espanyol; els membres d'aquesta Junta, els de la Comissió Executiva del monument, els del Patronat del «Cau-



El monument després de la cerimònia inaugural

rassó, varen visitar al conseller de Cultura de la Generalitat i a l'alcalde de Barcelona, per tal de comunicar-los aquesta decisió.

Les esmentades autoritats s'associaren amb el major entusiasme a aquest propòsit i les corporacions a què respectivament pertanyen varen acordar portar aquell dia al monument sengles rams de flors.

El dia 14 de juny darrer, a les onze del

Ferrat», de Sitges, la majoria dels regidors de l'Ajuntament d'aquella localitat i nombroses representacions.

Entre les persones que hi havia presents, recordem als senyors Alexandre Soler i March, Santiago Marco, Josep Clarà, Josep M.^a Blanch, Cèsar Martinell, Pau Bastida, Pere Mayoral, Carles Pirozzini, comte de Güell, F. Planas Dòria, Salvador Alarma, Salvador Olivella, Joan Julià, Josep Canals, Antoni Urgell, Ale-

xandre Cardunets, Pere Jou, Enric Giménez, Joaquim Montero, Josep Santpere, Joan Marsans, Manuel Humbert, A. Planas Robert, Enric Morera, Joaquim Borralleras, Emili Puigdomènech, Antoni Rubí i P. B. Tarragó.

Els reunits reberen i saludaren als senyors Joan Pich i Pon, governador general de Catalunya, president de la Generalitat i alcalde de Barcelona; Lluís Duran i Ventosa, conseller de Cultura de la Generalitat, i Antoni Dubois, director general de Belles Arts de la República, que aquell dia es trobava a Barcelona.

A més, foren rebuts la senyora Lluïsa Denís, vídua de Rusiñol; Maria Rusiñol i Josep M.^a Planas, fills de l'artista, i el net Santiago Planas Rusiñol als quals acompanyava Enric Clarassó.

De les oficines de la Junta, tots els reunits es traslladaren al lloc on està emplaçat el monument. Aquest s'aixeca al centre d'una de les escalinates que ornamenten la gran avinguda de l'Estadi del Parc de Montjuïc, una mica més enllà d'aquest edifici.

Començà la cerimònia amb la col·locació dels rams de flors. Els primers foren els de la Generalitat i l'Ajuntament. A continuació, el nét de Rusiñol, posà al peu del monument el ram de la família; després el senyor comte de Güell hi posà el de la Comissió Executiva; el senyor Soler i March, el de la Junta de Museus; el senyor Olivella, el de l'Ajuntament de Sitges; el senyor Planas Robert, el del Patronat del «Cau Ferrat»; el senyor Rodríguez Codolà, el de l'Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi; el senyor Planas Dòria, el del Círcol Artístic; el senyor Clarà, el dels «Amics dels Museus»; els senyors Giménez i Montero, el de l'«Escola d'Art Dramàtic»; el senyor Maristany, el del Casal de Catalunya, de Madrid, i el senyor Cardunets, un altre en nom propi.

Seguidament el senyor comte de Güell pronuncià el següent discurs:

«Senyor Alcalde:

Em correspon l'honor, com a President de la Comissió de fer-vos lliurament d'aquest humil monument representatiu

d'En Rusiñol, el pintor, poeta i artista predilecte del nostre poble.

Us fem donació d'un monument que és de marbre, però que serà indestructible, com si fos de ferro. Serà indestructible perquè no és la imatge d'un polític que pugui tenir admiradors i adversaris; no ho és d'un filòsof que pugui tenir deixebles i contradiccions: és la imatge d'un artista i l'artista és de tots, perquè la seva obra és de bellesa, de pau i d'unió.

Davant d'aquesta imatge de Rusiñol, la barretina, la gorra i el capell, amb la mateixa reverència, descobriran totes les testes catalanes, car ell ens va fer fruir a tots per igual i ens va enaltir per igual a tots en enaltir amb la seva obra artística la mare de tots, que és Catalunya.

Quelcom més significa el record de Rusiñol perpetuat en aquest lloc públic per servir d'inspiració i d'exemple als ciutadans, i és el seu amor a Catalunya. No cal dir si Rusiñol era catalanista; n'hi ha prou de saber que era artista.

Si jo em sento tan afalagat de presidir els artistes, és perquè ells formen l'estament on no hi ha un sol home que no sigui catalanista. No es pot ni concebre la idea que a una terra neixi un artista, que vol dir un poeta, que no sigui un cantor del patriotisme d'aquell poble.

Senyor Alcalde; en nom d'aquest estament; en nom dels artistes catalans que a través de la història guardaren i defensaren, com en una arca santa, la inspiració artística de la terra com a representació de l'ànima del nostre poble, us faig lliurament d'aquest monument, imatge i record d'un seu company, Rusiñol, el pintor i poeta predilecte del nostre poble.

Que la seva imatge ens recordi el nombre de la seva inspiració: bellesa, unió, pau, i que si vénen dies difícils, el seu mirar, mirar d'ulls enamorats de Catalunya, ens uneixi a tots sota aquests tres conceptes: bellesa, unió, pau, i aquests tres conceptes sota un lema; imperatiu i lema que no és sinó una paraula, però la paraula que a tots ens omple el cor: Catalunya.»

El senyor president de la Generalitat digué a continuació que faria ús de la paraula el senyor Duran i Ventosa.

Aquest digué que Rusiñol havia estat un gran artista que tant amb les seves obres pictòriques com en les literàries, havia honorat altament a Catalunya i per això era mereixedor del monument que en nom del senyor alcalde rebia en aquell moment per a la ciutat de Barcelona.

Recordà com el pintor va fer néixer en ell el literat i sobretot el literat dramàtic, que mantingué en les seves obres literàries el mateix sentiment artístic que inspirava els seus quadres.

Remarcà la vàlua del seu primer assaig en el teatre, aquell joell de la nostra dramàtica que es titula «*L'alegria que passa*»

i sobretot la gran obra de l'escena catalana «*L'Auca del senyor Esteve*» que té tot el caràcter d'una gran creació representativa d'un moment interessantíssim de la vida de Catalunya i que a mesura que va passant el temps es va enfortint en la consideració de la crítica.

Féu un gran elogi de l'amor que sempre sentí per Catalunya i acabà exaltant la seva memòria per la gran aportació que amb el seu geni féu a l'art i a les lletres de la nostra terra.

Després d'aquest discurs, que a l'igual que l'anterior fou sorollosament aplaudit, l'acte es donà per acabat.



El conseller de Cultura, senyor Duran i Ventosa, pronunciant un discurs en la inauguració del monument a Santiago Rusiñol

Enric Tarragó Nogué



F U S T E R

Especialitzat
en treballs per a
Museus i Exposicions

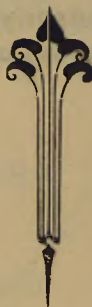
EMBALATGE I TRANSPORT DE TOTA
MENA D'OBJECTES D'ART



Consell de Cent, núm. 283
Telèfon 14345 : BARCELONA

PERE PASCUAL

PINTURA DECORATIVA



Mallorca, 255
Telèfon 70702

REPRODUCCIONS D'ART
ESCULTÒRIC

AMB DIVERSOS
MATERIALS

TOTA MENA
DE PATINES



LENA, S. A.

Tallers i estudis: Carrer Girona, 153
Telèfon 77926 - BARCELONA



DECORACIÓ I
RESTAURACIÓ
DE TOTA MENA
DE PINTURES



CARRER DE LA LLUNA, N.º 23
Telèfon 25534

PUBLICACIONES ESCOLARES SEIX I BARRAL GERMS.

Edicions model de
llibres d'ensenyança
i vulgarització

Lecciones de Cosas

per C. B. NUALART:

Llibre primer 4,50 Ptes.

Llibre segon 5,00 Ptes.

Llibre tercer 6,00 Ptes.

Estudio experimental de algunos animales

per J. PALAU VERA. . . . 2,50 Ptes.

Estudio experimental de la vida de las plantas

per G. F. ATKINSON. . . . 2,50 Ptes.

El Acuario de Agua dulce

per S. MALUQUER 6,00 Ptes.

Las Maravillas de los animales

per A. BALLVÉ 6,00 Ptes.

Nuestro organismo

per J. VÁZQUEZ 4,50 Ptes.

Las Maravillas del Cuerpo Humano

per O. BÉLIARD 6,00 Ptes.

Damaneu el catàleg detallat
SEIX I BARRAL GERMS.
Provença, 219 - Barcelona

Aritmética, Geometría,
Gramática, Geografía, etc.

Indústries Gràfiques Seix i Barral Germans

S · A

IMPRESSORS I EDITORS

disposen d'una ferma col·laboració
d'artistes especialitzats en tota obra
gràfica i el muntatge industrial moder-
n de totes les branques del llibre

Aquest conjunt està al
servei de l'Art, de la
Indústria i del Comerç
i la seva consulta serà
molt agraïda i atesa



Provença, 219 : BARCELONA : Telèfon 71671

J. M. LLOVET

FOTOGRAVADOR



Carrer Casanova,
núms. 157 i 159
BARCELONA



SALA BARCINO

V. GARCIA SIMON

EXPOSICIÓ
PERMANENT
d'obres d'Art
Modern dels
millors artistes

MARCS - GRAVATS - MOTLLURES

Rambla de Catalunya, n.º 29
Telèfon 15677

Restaurant MIRAMAR

ESPECIALITAT
EN NOCES
I BANQUETS



Parc de Montjuïc : Telèfon 21222
BARCELONA